

יום כיפור קטן

Although ראש חודש is viewed as זמן כפרה, a day of forgiveness, fasting is prohibited on ראש חודש:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש חודש סימן תיח' סעיף א' – ראש חודש אסור בתענית.

Translation: Fasting is prohibited on Rosh Chodesh.

That restriction led some to fast on ערב ראש חודש in anticipation of the forgiveness available on ראש חודש. As a result, ערב ראש חודש took on several names; i.e. יום כיפור קטן, תענית ערב, ראש חודש and יום המשמרה. Many trace the origin of the custom to the צפת of the late 1500's and early 1600's. However, Professor Moshe Hallamish on page 537 of his book: הקבלה בתפלה בהלכה ובמנהג, points to evidence that the custom was already being followed in אשכנז, the Rhineland, during a much earlier period:

לקט יושר' חלק א' (אורח חיים) עמוד מז' ענין ב' – והורה מי שנהג להתענות בערב ר"ח ואם בא ערב ר"ח בערב שבת אינו צריך להשלים.

Translation: He taught that when the day before Rosh Chodesh falls on a Friday one who customarily fasts on the day before Rosh Chodesh, need not substitute a different day for the fast.

An additional source supports the fact that the custom predates the מקובלים of צפת:

ספר המנהגים² (טירנא) הגהות המנהגים פורים – משם מהר"י מצאתי וז"ל: נ"ל דה"ה דאי איקלע ר"ח באחד בשבת אותן הנוהגין להתענות בערב ראש חודש יתענו ביום חמישי.

Translation: I found in the name of Rabbi Jacob Weill: it appears to me that if the day before Rosh Chodesh falls on a Sunday those who customarily fast on the day before Rosh Chodesh, should fast on the Thursday before.

What prompted the initiation of this practice? Professor Hallamish on page 538 quotes from the Introduction to the book: לכה דודי composed by Rabbi Shlomo Alkabetz, author of מנות הלוי:

מנות הלוי – והנה הם יודעים לינצל עצמם בשעיר כנודע כי הוא תשועת נפשם מיד שונא, ועכשי חרב בית מקדשינו ותפארתינו, יש אנשי מעשה שמתענים ערב ראש חודש במקום שעיר עד ישקוף וירא ה' משמים ויבנה במהרה בימינו.

Translation: The public is aware that the goat offering on Rosh Chodesh brings forgiveness as we say in the Mussaf Shemona Esrei of Rosh Chodesh: the goat offering brings the soul protection from the threat of the enemies of the Jewish People. Now, however, the goat offering is not available due to the destruction of the Beis Hamikdash, our glory. Currently, in its place, some concerned Jews fast on the day before Rosh Chodesh. They expect to do so until G-d reveals Himself from Heaven and rebuilds the Beis Hamikdash, may it occur soon.

1. Rabbi Joseph ben Moses was born in 1423 in Hoechstadt, Bavaria, He studied under Rabbi Jacob Weil, Rabbi Judah Mintz, and Rabbi Joseph Colon, although his principal teacher was Rabbi Israel Isserlein. Rabbi Joseph's biography of Rabbi Isserlein, Leket Yosher, is a compendium of vignettes, notes, customs, responsa, etc., about his beloved teacher. He died ca. 1490. (Bar Ilan Digital Library)
2. Rabbi Isaac Tyrnau lived in Austria during the fourteenth and fifteenth centuries. He wrote about a book on customs (Sefer Ha-Minhagim), especially those pertaining to prayer and the synagogue. (Bar Ilan Digital Library)

Professor Hallamish cites a further source that ties ר' יוסף קארו, who does not refer to the custom of fasting on ערב ראש חודש in his שולחן ערוך, to the practice:

שערי דמעה-דף ב'-גם שמעתי משם הגאון מוהר"ר יוסף קארו ז"ל, כמו מי שיש לו שותף צריך לעשות חשבון לפחות כל חודש, כך יעשה חשבון האדם עם נפשו לפחות יום המשמרה כי אז הלבנה במיעוטה ויסבול עמה ויהיה נמנה עמה, כדכתיב שישו את ירושלים כל המתאבלים עליה.

Translation: I also heard from the Gaon, Rabbi Yosef Karo, that a person should consider his relationship with G-d as that of a partnership. Since in a partnership, partners perform an accounting once a month, so too every person should perform an internal accounting at least once a month. Erev Rosh Chodesh is an apt time to do so because it is when the Moon is barely visible. The person should then empathize with the fate of Moon. Prayers for the Moon will be considered prayers for himself as well, as is written: Those who mourn with Yerushalayim will join with her in her joy upon her being rebuilt.

On page 544 of his book, Professor Hallamish describes the environment in צפת at that time which motivated the מקובלים to institute תיקונים like יום כיפור קטן:

המוטו העקרי היה האבל על חורבן הבית, והחובה על כל אדם לא רק לא לדחות את הגאולה בגלל המעשים שלא ייעשו, אלא לקרב את הגאולה באמצעות ריבוי מעשים טובים.

Translation: The motivating religious force during the period of the Mikuballim in Safed was their mourning over the destruction of the Beis Hamikdash. They viewed every Jew as having the responsibility not only to avoid acts that might defer the rebuilding of the Beis Hamikdash but to also perform meritorious acts that might hasten the redemption.

The practice of fasting on ערב ראש חודש appears to be linked to the fact that G-d reduced the size of the Moon during creation:

צ"ח³ מסכת ראש השנה דף ה' עמ' א' -והנה בפרק קמא דשבועות (ט' ע"א) אמרו מה נשתנה חטאת ר"ח שנאמר בו לחטאת לה', אמר הקב"ה שיער זה יהיה כפרה עלי שמעתי את הירח. ופירוש הדבר לדעתי, כי מיעוט הירח הוא רומז לכנסת ישראל שנתמעטה ולמלכות בית דוד שנמשלה לירח, ור' אמר לר' חייא קדשיה לירחא ואתנה ליה סימנא דוד מלך ישראל חי וקים.

Translation: Note that in the first Chapter of Masechet Shavuot (Daf 9a) a question is asked: Why did the Torah in discussing the sin offering of Rosh Chodesh add the words: sin offering "to G-d", words that are not included in the description of the sin offerings of the holidays? The Talmud answers: G-d said: this goat offering is being brought to bring Me forgiveness for my act of reducing the size of the Moon. In my opinion the reduction in the size of the Moon symbolizes the fate of Jewish People who have been reduced in number and to the Davidic Monarchy which is compared to the Moon. This is what Rav said to Rav Chiya: set the date of the first day of the month. Advise me that you have done so by sending me the following coded message: the Davidic Monarchy is alive and eternal.

ומיעוט של כנסת ישראל הוא ע"י עונותינו הגורם אריכות הגלות ועיכוב של מלכות בית דוד, וכל זה ע"י יצה"ר. והנה בשלהי מסכת סוכה [נ"ב ע"ב] אמרו רז"ל שארבעה דברים הקב"ה מתחרט עליהם שבראם ואחד מהם יצה"ר דכתיב (מיכה ד', ו') ואשר הרעותי. וא"כ כיון דמיעוט הירח בא בגרמת יצה"ר, וביצה"ר כתיב ואשר הרעותי, וא"כ כביכול שפיר שייך שאמר הקב"ה הביאו עלי כפרה.

3. Rabbi Ezekiel ben Judah Landau was born in 1713 in Opataw, Poland. He studied in Poland, where he served in various rabbinical posts until 1755, when he became chief rabbi of Prague and all of Bohemia. His famous responsa collection, Noda Bi-Yehudah, is considered a classic and authoritative work. Rabbi Landau died in 1793. (Bar Ilan Digital Library)

להבין את התפלה

Translation: The reduction in the number of the Jewish People is the result of our sin which also contributes to the extension of our exile and delays the return of the Davidic Monarchy. All this results from the power of the evil inclination. At the end of Masechet Succah (52b) our Sages said: G-d regrets having created four things; one of them is the evil inclination, as we learn: And I will gather her that was driven away and her that I have afflicted as a result of the evil inclination. Therefore it is appropriate to say that the reduction of the size of the Moon was the result of the Evil Inclination and concerning the Evil inclination we find the words: as a result of the evil inclination. It is therefore appropriate to say that G-d asked that we bring a sacrifice that can bring forgiveness to G-d since it was G-d who created the evil inclination.

Another explanation:

יסוד ושורש עבודה-שער תשיעי-פרק א'-תענית ערב ראש חודש - הנה הוא זורה ומפוזר בספרים שהלבנה הזאת פה למטה בעוה"ז השפל הוא רמז ללבנה העליונה שבעולמות העליונים והיא השכינה הקדושה. שאנחנו בנים קדושים מחויבים כתמידות להצטער בגלות הארוך הזה על חלול שמה בין העכו"ם בעו"ה. וזה ידוע שמיעוט וחסרון בלבנה זו התחונה הוא רמז להצער המגיע כביכול ללבנה העליונה על חלול שמה כביכול כנ"ל. ולכן בכל ערב ראש חודש, שהיא פגומה מכל וכל, ראו הקדמונים לקבוע לעם קדוש להתענות ולהצטער בצערה כביכול, כי כל זה הוא סיבה וגרם של עוונתנו, והראיה כי בביאת המשיח כתוב: (ישעיהו ל', כו') והיה אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית.

Translation: We find in many sources that the Moon in this world symbolizes the Moon that is in the heavens which is the Holy Shechina. We, the holy offspring, have a responsibility regularly to feel distressed about the long Diaspora that has caused a desecration of G-d's name among the nations. It is a known fact that the reduction in the size of the Moon represents the suffering that reaches the Moon in the heavens because of the desecration of G-d's name among the nations. Therefore on each Erev Rosh Chodesh, when the Moon appears in its most defective state, our ancestors found it appropriate to establish a day of fasting in which they expressed distress over the pain of the Moon which continues because of our sins. Proof that the re-establishment of the size of the Moon symbolizes our ultimate redemption can be found in the following verse: And the light of the moon will once again be equal to the light of the sun as it was during the seven days of creation.

The procedure that was followed on **יום כיפור קטן** was similar to the practices followed on any **תפלת מנחה** except that the **סליחות** were recited either before or as part of **מנחה**:

ערוך השולחן אורח חיים הלכות ראש חודש סימן תיז'-סעיף יא'-יש אנשי מעשה שנהגו להתענות ער"ה משום מיעוט הירח. ועניינים גדולים תלויים בזה הנוגע למצבינו. ולעתיד תתחדש הירח כמו אנחנו כמו שאומרים בברכת קידוש לבנה. ולכן יש מהמקובלים שהתענו עד המולד. ואצלינו המתענים מתענים עד ערב ואומרים יום כיפור קטן. ואם יש עשרה קורין ויחל ואומרים ענינו וככל תענית ציבור. וכשחל בשבת או ביום א' מתענים ביום ה' הקודם. ומי שהיה רגיל להתענות ואח"כ חושש לבריאותו צריך התרה. ואם באמת אינו בבריאותו א"צ התרה, שהרי אסור לו להתענות. ואצלינו אומרים הפיטים והוידויים אחר המנחה אף שיש מפקפקים בזה וכתבו שטוב יותר לאמרם קודם המנחה [מג"א]. מ"מ אין המנהג כן:

Translation: There are some righteous individuals who follow the practice of fasting on Erev Rosh Chodesh in sympathy with the Moon being in its least visible phase. The practice began because one can draw many links between the fate of the Jewish People and the phases of the Moon. In the future, the Moon will return to its

prominence as the Jewish People expect to, as we say in the Bracha of Kiddush Levana. That is why some Kabbalists fasted until the Molad of the Moon. Currently those who fast do so on Erev Rosh Chodesh and follow the service known as Yom Kippur Katan. If ten men are available they read from the Torah the section that begins: Va'Yichal and say Aneinu in Shemona Esrei, just as on every public fast. If Erev Rosh Chodesh falls on Shabbos or on Sunday, they fast on the Thursday before. Whoever follows this practice regularly but then takes ill, needs to consult a Rabbi to receive permission to omit the fast. If however, his sickness is evident, he does not need to seek permission to avoid the fast since in that case he would be prohibited from fasting. It is our custom to recite Piyuttim and Viduy (confession) after Tefilas Mincha even though some question this practice and suggest that those prayers be recited before Tefilas Mincha (Magen Avrohom). Nevertheless we do not follow that opinion.

A complete **יום כיפור קטן** service can be found beginning on page 319 of the **סדר עבודת ישראל**. Rabbi Zeligman Baer, ז"ל introduces the service as follows:

במנחה של ערב ראש חודש מתפללים כדרכה, אלא שאין אומרים תחנון. נוהגים רבים להתענות בערב ראש חודש וקוראים אותו יום כיפור קטן (ואם חל ראש חודש בשבת או ביום א' מתענים ביום ה' שלפניו), ובשעת מנחה הולכים לבית הכנסת ולובשים טלית ומניחים תפילין, והשליח ציבור מתחיל (תהלים קב') תפלה לעני וכו'.

Translation: For Tefilas Mincha on Erev Rosh Chodesh, we follow the normal prayer service except that we omit Tachanun. Many follow the practice of fasting on Erev Rosh Chodesh and they call the day: Yom Kippur Katan (and if Rosh Chodesh falls on a Shabbos or a Sunday, the fast is held on the Thursday before). For Tefilas Mincha, they go to synagogue, don their Talis and Tefillin and the Shaliach Tzibbur begins by reciting the opening words of chapter 102 of Tehillim: The prayer of a poor person, etc.

Professor Hallamish on page 559 presents two reasons why most communities recited a special prayer service at **מנחה** on **ערב ראש חודש** and not during **תפלת שחרית**:

רוב המתענים באו לתפלה המיוחדת העלות המנחה, כנראה משום שאליהו הנביא נענה בתפלת המנחה, ואולי גם מטעם פשוט שאדם פנוי ממלאכתו בשעה זו.

Translation: Most of those who fasted went to a special prayer service that was held as part of Tefilas Mincha. Apparently that time was chosen based on the tradition that the prayers of Elyahu Ha'Navi were answered at the time of Tefilas Mincha. In addition, a practical consideration may have prevailed; that was the time when most people returned from work.

Perhaps we can add two additional factors. It was **ראש חודש** itself that was viewed as a quasi-**יום כיפור** and not **ערב ראש חודש**. However, since fasting was prohibited on **ראש חודש**, the fast was moved to **ערב ראש חודש**. Therefore just as we recite **יום כיפור** on **מנחה** at **וידוי** so too they wanted to recite **וידוי** at **מנחה** on **ערב ראש חודש**. In addition, the primary force behind the **ערב ראש חודש** fast was **תיקון הגלות וציפייה לגאולה**, correcting the causes for the Diaspora and anticipating the ultimate redemption (Hallamish 561). Those are also the themes of **תשעה באב**. The link to **תשעה באב** may explain why in the times of Rabbi Zeligman Baer, it was customary to don **טלית ותפילין** during **מנחה** on **ערב ראש חודש** just as we do at **תפלת מנחה** on **תשעה באב**.